

Vyhlašování CHLÚ z pohledu účastníka řízení

Martin Bobek, místostarosta Českého Dubu

Na podzim roku 2007 státní podnik Diamo podal návrh na vyhlášení chráněného ložiskového území Kotel-Osečná pod čj. 542/1059/G16/07/511. Na ústním jednání v sídle společnosti Diamo s.p. byla stanovena lhůta pro zaslání připomínek do 31.12.2007 a to až po důrazných výhradách zástupců obcí, kteří paradoxně neměli být vůbec účastní jednání o stanovení CHLÚ Kotel-Osečná. Neboť odvolání se na neúčast obcí v řízení vzhledem k platnému znění zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně nerostného bohatství, využilo MŽP v budoucnu vždy. Druhým paradoxem byla neúčast v řízení Magistrátu města Liberce, který měl být naopak účastníkem bez jakýchkoliv pochybností.

V stanovené lhůtě 4 obce (Osečná, Český Dub, Janův Důl a Světlá p.J.) oznámily písemně Ministerstvu životního prostředí, že se považují za účastníka řízení a jako účastníci řízení zaslaly toto stanovisko: „Se stanovením CHLÚ Kotel zásadně nesouhlasíme a navrhuje, aby bylo řízení č.j. 542/1059/G16/07/511 bez dalšího zastaveno.“

Magistrát města Liberce a Městský úřad Český Dub na základě ustanovení § 17 zákona odst. 1 č. 44/1988 Sb., o ochraně nerostného bohatství, v platném znění ve stanovené lhůtě nesouhlasily s přijetím dohody s Ministerstvem životního prostředí ve věci stanovení chráněného ložiskového území Kotel. Ministerstvu životního prostředí bylo doručeno i 126 stanovisek občanů - vlastníků nemovitostí v navrženém CHLÚ, kteří se rovněž považují za účastníky řízení a s vyhlášením CHLÚ zásadně nesouhlasí.

Město Český Dub, stejně jako ostatní dotčené obce, se **považovalo za účastníka správního řízení č.j.: 542/1059/G16/07/511 vedeného MŽP ve věci stanovení CHLÚ Kotel**. A jelikož se považovalo za účastníka řízení podalo zároveň následující vyjádření k předmětu řízení:

„Se stanovením CHLÚ Kotel zásadně nesouhlasíme a navrhuje, aby bylo řízení č.j. 542/1059/G16/07/511 bez dalšího zastaveno.“

V odůvodnění bylo upozorněno na skutečnost, že nyní **platné znění zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně nerostného bohatství, v platném znění (dále jen „horní zákon“) § 17 odst. 3, věta první, omezuje okruh účastníků řízení o stanovení CHLÚ pouze na navrhovatele. Uvedené ustanovení však považuje Město Český Dub za **flagrantně protiústavní a proto trvalo na své účasti v předmětném řízení.****

Nemožnost účasti obce v řízení o stanovení CHLÚ se dotýká hned dvou jejích ústavních práv: práva na samosprávu chráněného ustanoveními čl. 8, 100 a 101 Ústavy a vlastnického práva chráněné čl. 11 Základní listiny práv a svobod, jenž je součástí ústavního pořádku České republiky. Druhé z uvedených práv je v daném případě odvozeno od skutečnosti, že město je vlastníkem nemovitostí, jež se v navrženém CHLÚ nalézají a na nichž by bylo **v důsledku jeho vyhlášené znemožněno zřizování staveb nesouvisejících s dobýváním výhradního ložiska (a to včetně jejich změn a přístaveb).**

Chráněné ložiskové území je jakýmsi zvláštním typem stavební uzávěry. Podstata obou těchto prostředků je totožná. **Účelem rozhodnutí o stavební uzávěře je vymezit území, ve kterém se zakazuje nebo omezuje stavební činnost, zejména pokud by mohla ztížit nebo znemožnit budoucí využití území podle připravované územně plánovací dokumentace.**

Protiústavnost zákonného vyloučení vlastníků dotčených nemovitostí z účastenství v řízení o stavební uzávěře potvrdil dokonce i Ústavní soud ve svém nálezu I. ÚS 42/97 ze dne 1. 9. 1998. Argumentaci Ústavního soudu lze mutatis mutandis použít i na případ omezení účasti v řízení o stanovení CHLÚ. Vzhledem ke zcela totožnému charakteru obou právních nástrojů je nutné, aby i okruh dotčených osob a jejich procesních práv byl upraven totožně a především ústavně konformně.

Nesouhlas se stanovením CHLÚ byl pak Městem Český Dub objasňován z následujících důvodů:

- a) **Stanovení CHLÚ by výrazným a přímým způsobem omezilo urbanistický a stavební rozvoj města. Nepřímo by pak ovlivnilo i její rozvoj demografický, hospodářský a sociální.** Nejedná se přitom pouze o omezování jednotlivých stavebníků, ale územního rozvoje obce jako celku, včetně možnosti vymezit v územním plánu nové rozvojové plochy, vytvářet podmínky pro nové investory, zvyšování počtu obyvatel a zkvalitňování podmínek bydlení a služeb pro ty stávající etc.
- b) **Město nesouhlasí z ekologických důvodů s těžbou uranu na svém území a odmítá přijmout jakýkoliv akt orgánu veřejné správy, který by mohl v budoucnu takovou těžbu umožnit.** Město si je vědomo, že ze stanovení CHLÚ nutně nevyplývá, že k těžbě dojde. Na druhou stranu si je vědomo toho, že bez stanovení CHLÚ je jakákoliv budoucí těžba nemožná. Nadto stanovení CHLÚ pro vyhrazené ložisko, jehož budoucí těžba by byla vyloučena, by bylo věcně i právně nesmyslné.
- c) **Město je povinno podle § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění (dále jen „obecní zřízení“) povinně pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.** Vzhledem k tomu, že podle dosavadních zjištění většina obyvatel města stanovení CHLÚ odmítá a na jejich práva a zájmy by mělo jeho stanovení téměř výhradně negativní vliv, považuje Město Český Dub za nezbytné ve správních řízeních tento záměr odmítnout.
- d) **Město je podle ustanovení § 38 odst. 1 zákona obecního zřízení povinno pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Stanovení CHLÚ by vedlo k vážnému omezení vlastnických práv k nemovitostem ve vlastnictví města, a to bez náhrady.** Částečná či dokonce absolutní nemožnost zřizovat na pozemcích ve vlastnictví města stavby a provádět změny staveb stávajících by prokazatelně vedlo ke snížení jejich hodnoty a tím bezprostředně a s okamžitým účinkem město ekonomicky poškodilo.

Omezení kvůli hypotetické budoucí těžbě, jejíž pravděpodobnost je i podle vyjádření navrhovatele malá, současný urbanistický a stavební rozvoj obce, by bylo neracionální a v konečném důsledku neuhospodárné. Případně budoucí rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru a povolení hornické činnosti by se totiž muselo nezbytně opírat o zásadní změnu ekonomických podmínek těžby a prodeje uranové rudy. V takovém případě by však byla hodnota v mezidobě případně zřízených staveb, které by mohly být těžbou dotčeny, zcela zanedbatelná ve srovnání s náklady na otevření ložiska a ziskem vytvořeným jeho vydobytím.

Zatímco zájem na dalším urbanistickém rozvoji dotčených obcí lze pro ně považovat za zásadní, nenahraditelný a okamžitý, zájem na omezení stavební činnosti lze v předmětné věci pro ochranu nerostného bohatství považovat za méně významný, neaktuální a v budoucnu řešitelný za cenu přijatelných nákladů.

Toto stanovisko bylo v souladu s ustanovením § 84 odst. 4 obecního zřízení projednáno a schváleno usnesením zastupitelstva Města Český Dub dne 19.12.2007.

Účast obcí i občanů Ministerstvo životního prostředí v řízení odmítlo s odvoláním na znění horního zákona č. 44/1988 Sb. **Občanům (vlastníkům nemovitostí) na rozdíl od obcí bylo MŽP zasláno pouhé „sdělení“ ze dne 15. ledna 2008 č.j. 542/38/08/73, kterým informuje, že „zde není žádná pochybnost o tom, že účastníkem řízení“ v předmětné věci nejsou. O neúčasti obcí ve stejném řízení bylo naopak rozhodnuto „usnesením“. Uvedeným postupem MŽP došlo k hrubému porušení procesních práv, jehož nevyhnutelným důsledkem by bylo budoucí porušení i práv věcných. Je dále zřejmé, že svým postupem MŽP porušilo zásadu rovnosti před zákonem. MŽP zde tedy o nároku jedné skupiny osob rozhodovalo odlišným procesním způsobem, než o nároku skupiny jiné, aniž by tento svůj postup jakkoliv odůvodnilo** (pokud bychom připustili nesprávný právní názor MŽP, že o neexistenci práva na účast v řízení zde vůbec není pochyb s ohledem na ustanovení § 17 odst. 3 horního zákona, musel by tento argument platit i pro účast obcí a k odlišnému procesnímu postupu by zde nebyl důvod).

Za ještě závažnější však považuji odůvodnění, jímž MŽP účast v řízení odmítlo a kterým otevřeně (byť nepřímo) deklarovalo, že při svém rozhodování záměrně odmítá jakkoliv přihlížet k ochraně ústavních práv založených Listinou základních práv a svobod.

MŽP ve svém usnesení uvádí, že mu „nepřísluší posuzovat právo na vlastnictví ve smyslu čl. 11 Listiny základních práv a svobod“. To však po něm nikdo nežádal. Právo na vlastnictví k dotčené nemovitosti vyplývá z občanského práva, v souladu se zásadou intabulace je potvrzeno zápisem v katastru nemovitostí a pokud jsem informován, nikdo jej aktuálně nezpochybuje. MŽP v předmětné věci zjevně dalo přednost běžnému zákonu před Ústavou (či přesněji před Listinou, která je součástí ústavního pořádku). Rozporem mezi procesním ustanovením horního zákona a ústavním právem na ochranu vlastnictví se odmítlo zabývat.

Pochopitelně jsem si vědom, že v ložisku Kotel-Osečná se nachází velmi významný zdroj nerostného bohatství, ale považuji za správné, aby bylo dotčeným obcím i občanům odpovězeno na otázky, které s touto problematikou logicky mají. **Odmítám postoj zástupců MŽP v Liberci a Diamo s.p., aby orgány územního plánování daly souhlas s přijetím dohody k vyhlášení CHLÚ a potom budou odpovědi na otázky týkající se případné těžby na pořadu dne.** Myslím, že je správné diskutovat o případné těžbě pokud bude jasná energetická koncepce počítající s těžbou uranu, Česká republika bude v energetické krizi (aktuálně není), bude zabezpečeno zdraví občanů v regionu (technicky není možné zajistit případný únik radiace během těžby i po těžbě), ochrání se zdroje pitné vody v oblasti (odpovědné osoby se nechtěli k tomu vyjadřovat), vláda dá svým prohlášením jasně najevo podporu těžby uranu v ČR, budou jasné projekty na sanaci území po těžbě a pochopitelně i finanční odškodnění regionu kvůli těžbě nerostu. Samostatnou otázkou je platnost horního zákona vycházejícího z principů právního rámce Československé socialistické republiky. Veškeré otázky považuji za naprosto legitimní.

Velmi zajímavý průběh mělo i ústní jednání v budově Ministerstva životního prostředí v Liberci, kterého se účastnily orgány územního plánování. Všem zúčastněným osobám byl na začátku jednání předán dopis s hlavičkou **Ministerstva průmyslu a obchodu**, ve kterém bylo psáno – cituji: **„Orgány územního plánování a stavební úřady musí respektovat výsledky geologických prací s cílem zajistit v co největší míře ochranu zjištěných a předpokládaných ložisek nerostů. Pokud tak nečiní, jedná se o protiprávní postup.“** Pod tíhou tohoto dokumentu pochopitelně začali účastníci velmi výrazně přehodnocovat svůj dosavadní negativní postup ke stanovení CHLÚ. Pochopitelně jsem se dotazoval ing. Milana Kubička, ředitele odboru výkonu státní správy v Liberci, proč je předkládán nějaký dopis Ministerstva průmyslu a obchodu, když jednání o stanovení CHLÚ probíhá dle rozhodnutí pouze mezi Ministerstvem životního prostředí a s.p. Diamo. Následovala snaha o stažení zmiňovaného dokumentu, ale já jsem si samozřejmě výtisk určený pro mou osobu ponechal a mám jej stále k dispozici. **Jako výsměch mi přišla argumentace již zmíněného pana ředitele Kubička, který považuje stanovení CHLÚ pro občany za pozitivní věc, neboť chrání oblast před výstavbou letiště, mrakodrapu nebo jaderné elektrárny. Až do jeho výroku jsem neměl žádnou informaci o přípravě podobných projektů v lokalitě.**

Ministerstvo životního prostředí přes veškerou argumentaci obcí i vlastníků nemovitostí rozhodlo o stanovení CHLÚ Kotel v rozloze 10,516 km². Dalo se očekávat, že v podmínkách o vyhlášení CHLÚ budou stanoveny podmínky pro vznik nových staveb v dané oblasti, aby nebylo ztíženo vydobytí ložiska nerostného bohatství v budoucnu.

Není mi však jasné, proč **v podmínkách o stanovení CHLÚ Kotel je uvedena realizace záměrů z oblasti dopravní a technické infrastruktury (silnice II/272, úsek Liberec-Osečná a úsek Osečná Kuřivody. A dále i vedení VVN 110kV, úsek trafostanice Bezděčín-trafostanice Český Dub-trafostanice Noviny pod Ralskem.** Zvláště pokud MŽP i Diamo neustále ujišťovalo, že těžba se v lokalitě neplánuje, a proto ani výstavbě v CHLÚ nebude bráněno.